

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

Δημιουργική Μέθοδος ρυθμικού και θεατρικού παιχνιδιού

ΕΝΟΤΗΤΑ 11: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΓΡΑΦΗ -ΦΩΝΗ
ΒΙΩΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ

Μαρία -Μάρω Γαλάνη (PhD)
ΤΕΠΕΚΕ Πανεπιστήμιο Πατρών

Παιχνίδια για την ανάδειξη του πλούτου της ελληνικής γλώσσας

Τα περισσότερα από τα παιχνίδια και τις ασκήσεις αναφέρονται στο:
Γαλάνη Μ., 2010 *Δημιουργική Μέθοδος Θεατρικού Παιχνιδιού*, Ίων εκδ. Έλλην, Αθήνα

ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

- Τα λαχνίσματα, τα οποία έχουν ρυθμό, αρμονία και συνδυάζουν το λογικό με το παράλογο, το πιθανό με το απίθανο.
- Η εξάσκηση με γλωσσοδέτες, (π.χ. «ο παπάς ο παχύς έφαγε παχιά φακή» κ.α.).

ΛΑΧΝΙΣΜΑΤΑ

Οι μετέχοντες στέκονται σε κύκλο και προσπαθούν να θυμηθούν λαχνίσματα. Ένας ξεκινά και λέει το αγαπημένο του λάχνισμα συλλαβιστά, ώστε κάθε συλλαβή να αντιστοιχίζεται σε κάθε παιδί με τη σειρά.

Μπορεί να επαναληφθούν λαχνίσματα ίδια ακριβώς ή με τροποποιήσεις.

ΓΝΩΣΤΑ ΛΑΧΝΙΣΜΑΤΑ

Έχω ένα αυτοκινητάκι

που όλο, τρέχει, τρέχει

και που να πα να σταματήσει;

- Στην Αμερική! (απαντά για παράδειγμα)

Και τι χρώμα θα ζητήσει;

-Πράσινο! (απαντά για παράδειγμα)

Έχει η Αμερική χρώμα πράσινο (αν το παιδί στο οποίο γίνεται η ερώτηση έχει πράσινο χρώμα στα ρούχα του, βγαίνει, αλλιώς τα φυλάει).

Άκατα μάκατα σούκουτου μπε

άμπελ φάμπελ ντομινέ

άκατα μάκατα σούκουτου μπε

άμπελ φάμπελ βγε.

Μαρία -Μάρω Γαλάνη (PhD) ΤΕΠΕΚΕ Πανεπιστήμιο Πατρών

ΓΝΩΣΤΑ ΛΑΧΝΙΣΜΑΤΑ (συνέχεια)

Είσαι κινεζάκι;

Τρως πολύ ριζάκι;

Πόσες κουταλίτσες;

5 (απαντά για παράδειγμα)

1,2,3,4,5 βγαίνεις!

Ένα δύο τρία

πήγα στην Κυρία

μου 'δωσε ένα μήλο

μήλο δαγκωμένο

το 'δωσα στην κόρη

έκανε αγόρι

το 'βγαλε Θανάση

σκούπα και φαράσι.

ΛΑΧΝΙΣΜΑΤΑ

(συνέχεια)

Τζένη Καρέζη,

Κώστας Κακαβάς

Αλίκη Βουγιουκλάκη

Μπουφ και τα φυλάς.

Α μπε μπα μπλομ

του κίθε μπλομ

α μπε μπα μπλομ του κίθε μπλομ

μπλιμ μπλομ

σαν θα πας εκεί, στη Βόρει' Αμερική

να δεις και τον Ερμή να παίζει μουσική

μ' ένα κόκκινο βρακί.

όλα τα κοιτώ σαν παιδί κουτό

την Ακρόπολη και το Λυκαβηττό.

βγαίνεις εσύ και τα φυλάς εσύ!

ΓΛΩΣΣΟΔΕΤΕΣ

Οι μετέχοντες στέκονται σε κύκλο και προσπαθούν να θυμηθούν γλωσσοδέτες .

Ένας ξεκινά και επαναλαμβάνει μερικές φορές τον αγαπημένο του γλωσσοδέτη. Μετά ζητά από έναν άλλον να τον επαναλάβει, (επαναλαμβάνει μερικές φορές) και προσθέτει έναν άλλον, ο επόμενος επαναλαμβάνει του προηγούμενου και προσθέτει άλλον κ.ο.κ.

ΓΝΩΣΤΟΙ ΓΛΩΣΣΟΔΕΤΕΣ

- Φίλος φίλεψε το φίλο , τριαντάφυλλο με φύλλο.
- Ο παπάς ο παχύς έφαγε παχιά φακή.
- Ανέβηκα στη τζιτζιριά, στη μιτζιριά, στη τζιτζιμιτζιχοτσιριά, να κόψω τζίτζιρα, μίτζιρα, τζιτζιμιτζιχότζιρα, κι έσπασε η τζιτζιριά, η μιτζιριά, η τζιτζιμιτζιχοτσιριά, και μου έπεσαν τα τζίτζιρα, τα μίτζιρα, τα τζιτζιμιτζιχοτσιρα.
- Καλημέρα καμηλιέρη, καμηλιέρη καλημέρα.
- Οι σπανοί Ισπανοί, εις πανί ισπανικό, εις πανικόν εζωγράφιζαν.
- Άσπρη πέτρα ξέξασπρη και απ 'τον ήλιο ξεξασπρότερη.

Μαρία -Μάρω Γαλάνη (PhD) ΤΕΠΕΚΕ Πανεπιστήμιο Πατρών

ΓΝΩΣΤΟΙ ΓΛΩΣΣΟΔΕΤΕΣ

(συνέχεια)

- Μια πάπια μα πια πάπια!
μια πάπια με παπιά!
- Ο Ρουμπής ο κουμπής ο ρουμποκομπολογής,
πήγε να ρουμπέψει να κουμπέψει να ρουμποκομπολογέψει,
και τον πιάσαν οι ρουμπήτες οι κουμπήτες οι
ρουμποκομπολογήτες
και του κόψαν τα ρουμπιά του τα κουμπιά του τα
ρουμποκομπολογά του.
Γιατί Ρουμπή κουμπή πήγες να ρουμπέψεις να κουμπέψεις να
ρουμποκομπολογέψεις
και σε πιάσαν οι ρουμπήτες οι κουμπήτες οι
ρουμποκομπολογήτες
και σου κόψαν τα ρουμπιά σου τα κουμπιά σου τα
ρουμποκομπολογά σου;

Μαρία -Μάρω Γαλάνη (PhD) ΤΕΠΕΚΕ Πανεπιστήμιο Πατρών

Ασκήσεις φωνής

Ασκήσεις για τη φωνή

- Ζέσταμα οργάνων άρθρωσης
- Ασκήσεις συνδυασμού φωνημάτων
- Παύση- Ρυθμός
- Τονισμός και - χρωματισμός
- Ανάγνωση κειμένων

ΖΕΣΤΑΜΑ ΟΡΓΑΝΩΝ ΑΡΘΡΩΣΗΣ

- λαιμός
- πρόσωπο
- σαγόι
- γλώσσα
- μύτη
- χείλη στόμα

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΜΕ ΗΧΟΥΣ

Οι μετέχοντες καλούνται να κάνουν δοσμένους ήχους με τρόπο που να:

- ανοίγουν τρύπα στον τοίχο
- μπορούν να σβήσουν ένα κερί
- να φτάσουν στο φεγγάρι

- με στόμα ανοικτό
- με στόμα κλειστό
- με κλειστή μύτη
- ανοιχτή μύτη

ΦΩΝΗΜΑΤΑ:	α-ο-ε-ι-ου
ΗΜΙΦΩΝΗΜΑΤΑ:	β-γ-δ-ζ-λ-μ-ν-ρ
ΑΦΩΝΗΜΑΤΑ:	θ-κ-ξ-π-σ-τ-φ-χ-ψ

Μαρία -Μάρω Γαλάνη (PhD) ΤΕΠΕΚΕ Πανεπιστήμιο Πατρών

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΜΕ ΦΩΝΗΜΑΤΑ

Οι μετέχοντες κάθονται σταυροπόδι σε κύκλο, κλείνουν τα μάτια και αρχίζουν με τη φωνή τους να εκφέρουν ένα συνεχές σταθερό «α». Κάνουν το ίδιο με όλα τα φωνήματα:

«ε»

«ι»

«ου»

Δοκιμάζουν το ίδιο με καθοδικό «α» «ε» «ι» «ου» (από σιγανά δυνατά και από δυνατά σιγανά ως την παύση).

Ένα Α

- Ανεβαίνει ή κατεβαίνει σκαλιά
- Σαν κομπρεσέρ
- Οξύτονο
- Βαρύτονο
- Γαυγίζει
- Τεντώνεται
- Χασμουριέται
- Είναι λαχανιασμένο
- Εκπλήσσεται
- Είναι στεναχωρημένο
- Λέει «ναι!»
- Λέει «όχι!»

«Εγώ τρελαίνομαι για συντροφιά»

ατομική ανάγνωση κειμένου με διαφορετικούς κάθε φορά τρόπους:

σαν:

- Ψαλμός
- Ψίθυρος
- Φωνή δυνατή
- Τραγούδι
- Τραβώντας τα «ρ»
- Τραβώντας τα «σ»
- Με ερώτηση σε κάθε μέρος της φράσης

μορφοποιημένες φωνητικές ενότητες:

Σαν:

- Εκφωνητής
- Ζητιάνος
- Τελάλης
- Μικροπωλητής
- Γυμναστής
- Μοιρολογήτρα
- Αγγελεάς σε τσίρκο

Ανάγνωση (εν χορώ)

Ανάγνωση ομαδική (εν χορώ) στις λέξεις:

«Χανόμεουν, πνιγόμεουν, γλιστρούσα, αγαπούσα»

Ο ΤΟΝΙΣΜΟΣ

Τονισμός είναι η εντασιακή απόχρωση της φωνής κατά την εκφορά του λόγου.

- με την ποσοτική αύξηση της έντασης
- την παράταση της διάρκειας
- την εναλλαγή του τονικού ύφους.

ΤΟΝΙΣΜΟΙ

Έμφαση η ηχητική προβολή της λέξης ή των λέξεων

Δίνονται στους μετέχοντες χαρτιά με την πρόταση «σήμερα θέλω να πάω στη θάλασσα» και τους ζητείται να διαβάσουν την πρόταση δυνατά τονίζοντας την λέξη που είναι γραμμένη με κεφαλαία γράμματα.

ΣΗΜΕΡΑ θέλω να πάω στη θάλασσα
σήμερα ΘΕΛΩ να πάω στη θάλασσα
σήμερα θέλω ΝΑ ΠΑΩ στη θάλασσα
σήμερα θέλω να πάω ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ
ΣΗΜΕΡΑ θέλω να πάω ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Μαρία -Μάρω Γαλάνη (PhD) ΤΕΠΕΚΕ Πανεπιστήμιο Πατρών

ΤΟΝΙΣΜΟΣ ΜΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΥ:

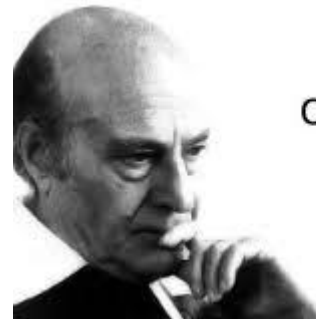
- Καμπύλη
 - ανερχόμενη
 - κατερχόμενη
- Παύση (μορφή έμφασης)
- Διάστημα (ύστερα από παύση απότομη και γρήγορη εκφορά λέξης)
- Έμφαση (εντασιακή προβολή της λέξης)
- Αιώρηση (η λέξη ξεκρέμαστη)
- Στακάτο (συλλαβιστή εκφορά της λέξης)

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΥ που συνδέονται με την ένταση της φωνής

Κρεσέντο : «Να γκρεμιστείς»

Ντιμινουέντο : «Πάψε να μιλάς»

Επειδή σ' αγαπώ και στήν αγάπη ξέρω
Νά μπαίνω σάν Πανσέληνος
Από παντού, γιά τό μικρό τό πόδι σου μέσ σ'αχανή σεντόνια
Νά μαδάω γιασεμιά –κι έχω τή δύναμη
Αποκοιμισμένη, νά φυσώ νά σέ πηγαίνω
Μές από φεγγαρά περάσματα και κρυφές τής θάλασσας στοές
Υπνωτισμένα δέντρα μέ αράχνες πού ασημίζουμε
Ακουστά σ'έχουν τά κύματα
Πώς χαιδεύεις, πώς φιλάς
Πώς λές ψιθυριστά τό “τί” και τό “έ”
Τριγύρω στό λαιμό στόν όρμο
Πάντα εμείς τό φώς κι η σκιά
Πάντα εσύ τα 'αστεράκι και πάντα εγώ τό σκοτεινό πλεούμενο
Πάντα εσύ τό λιμάνι κι εγώ τό φανάρι τό δεξιά
Τό βρεγμένο μουράγιο και η λάμψη επάνω στά κουπιά
Ψηλά στό σπίτι μέ τίς κληματίδες
Τά δετά τριαντάφυλλα, και τό νερό πού κρύνει
Πάντα εσύ τό πέτρινο άγαλμα
και πάντα εγώ η σκιά πού μεγαλώνει
Τό γερτό παντζούρι εσύ, ο αέρας πού τό ανοίγει εγώ
Επειδή σ'αγαπώ και σ'αγαπώ

Οδυσσέας Ελύτης

1911-1996

Δημιουργική γραφή

ΤΡΟΠΟΙ ΕΠΙΝΟΗΣΗΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΑΠΟ ΛΕΞΗ

1. Μια λέξη που θα φέρει μνήμες και συνειρμούς, κι άλλες λέξεις που έχουν το ίδιο αρχικό κι άλλες που συγγενεύουν σημασιολογικά .
2. ακροστιχίδα το όνομα τους ο κάθε ένας από του μετέχοντες

Μικρός

Άνθρωπος

Ροή

Ωδή3.

3. Διώνυμο - ζευγάρι λέξεων

λιοντάρι – ποντίκι

λιοντάρι - ψυγείο

ΤΡΟΠΟΙ ΕΠΙΝΟΗΣΗΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

4. Φανταστική υπόθεση «Τι θα συνέβαινε αν...».
5. Από τίτλους εφημερίδων και με τυχαίους συνδυασμούς λέξεων και φράσεων ως εξής: κόβουμε τους τίτλους εφημερίδων και τους ανακατώνουμε ώστε να δημιουργούνται νέες προτάσεις με ειδήσεις παράλογες, ενδιαφέρουσες και διασκεδαστικές.
6. Ομαδική ζωγραφική Ξεκινά ένας με ένα σχήμα ο επόμενος συμπληρώνει μετά ο άλλος, ο άλλος κ.ο.κ. στο τέλος όλοι μαζί μεταγράφουν το ιχνογράφημα σε ιστορία.
7. Οι μισοί της ομάδας γράφουν ερωτήσεις και οι άλλοι απαντήσεις διαβάζουν σε ζευγάρια τυχαία.
8. Σύνθεση λίμερικ.

ΣΥΝΘΕΣΗ ΛΙΜΕΡΙΚ

Τα λίμερικ* είναι μικρά ποιήματα που συνδυάζουν το λογικό με το παράλογο.

Ο πρώτος στίχος αφορά στην παρουσίαση του ήρωα.

Στο δεύτερο περιγράφεται η ιδιότητά του.

Στον τρίτο, κάτι που κάνει ο ήρωας.

Στον τέταρτο παρακολουθούμε την αντίδραση των παρισταμένων.

Ο πέμπτος στίχος προορίζεται για την εμφάνιση ενός τελικού επιθέτου, συνήθως εκκεντρικού, που αφορά στον πρωταγωνιστή.

Ποιος; «Ήταν ένας»

Ιδιότητα: « γέρος από τους Δολομίτες»

Τι έκανε; «που περπατούσε στων ποδιών τις μύτες»

Τι είπαν; «και του είπαν: Πολύ διασκεδάσαμε εδώ μ' εσένα και καλά περάσαμε»

Επίθετο: «Ξεμωραμένε γέρο απ' τους Δολομίτες».

[Προσαρμογή από το βιβλίο του Rodari Gianni «Γραμματική της φαντασίας» σελ.60-61]

[*Rodari Gianni «Γραμματική της φαντασίας», εκδ. Μεταίχμιο, 2003, μετάφραση :Γιώργος Κασαπίδης σελ.60-61]

Αφόρμηση από σκίτσο

Σκίτσο: Μουσαβερέ Χριστιάνα

ΕΡΓΑΣΙΑ: Πώς δουλεύουμε με την ομάδα

Οι μετέχοντες σε ομάδες των τεσσάρων – πέντε ατόμων αξιοποιούν τον έναν από τους παραπάνω προτεινόμενους τρόπους επινόησης. Δουλεύει στην αρχή ο καθένας μόνος του και κατόπιν όλοι μαζί ως ομάδα επιχειρούν την γραφή ενός καμβά κειμένου.

Οι μετέχοντες οργανώνουν τη σκηνική απόδοση του καμβά του επινοημένου κειμένου τους (φτιάχνουν ένα σενάριο) και την παρουσιάζουν στους υπολοίπους.

Στους μετέχοντες δίδονται οδηγίες για εργασία στο σπίτι, τη συγγραφή του αρχικού καμβά σε ολοκληρωμένο κείμενο, την εικονογράφηση και επιμέλειά του ως χειροποίητη έκδοση βιβλίου.

ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

από τον αρχικό καμβά χρειάζεται να γίνει:

1. Τοποθέτηση σε χρόνο, και χώρο /τόπο όπως στα παραμύθια:
«μια φορά κι έναν καιρό σε ένα τόπο μακρινό...
2. Επιλογή της λέξης «κλειδί» και προσωποποίησή της/
«ηρωοποίησή» της με δημιουργία ξεκάθαραυ προφίλ της.
3. Επινόηση μια δράσης του ήρωα (σκοπός ζωής). Η λέξη «ήρωας» ενεργεί, πάντα και μόνο ως δράση και αντίδραση σε μια σύγκρουση που είναι ταυτόχρονα γέννηση.
4. Η ύπαρξη του ήρωα επιβεβαιώνεται από τις σχέσεις.

ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΗΡΩΑ

Μαρία -Μάρω Γαλάνη (PhD) ΤΕΠΕΚΕ Πανεπιστήμιο Πατρών

Ήρωας

Χώρος

Χρόνος

Σχέση

Δράση
Αντίδραση

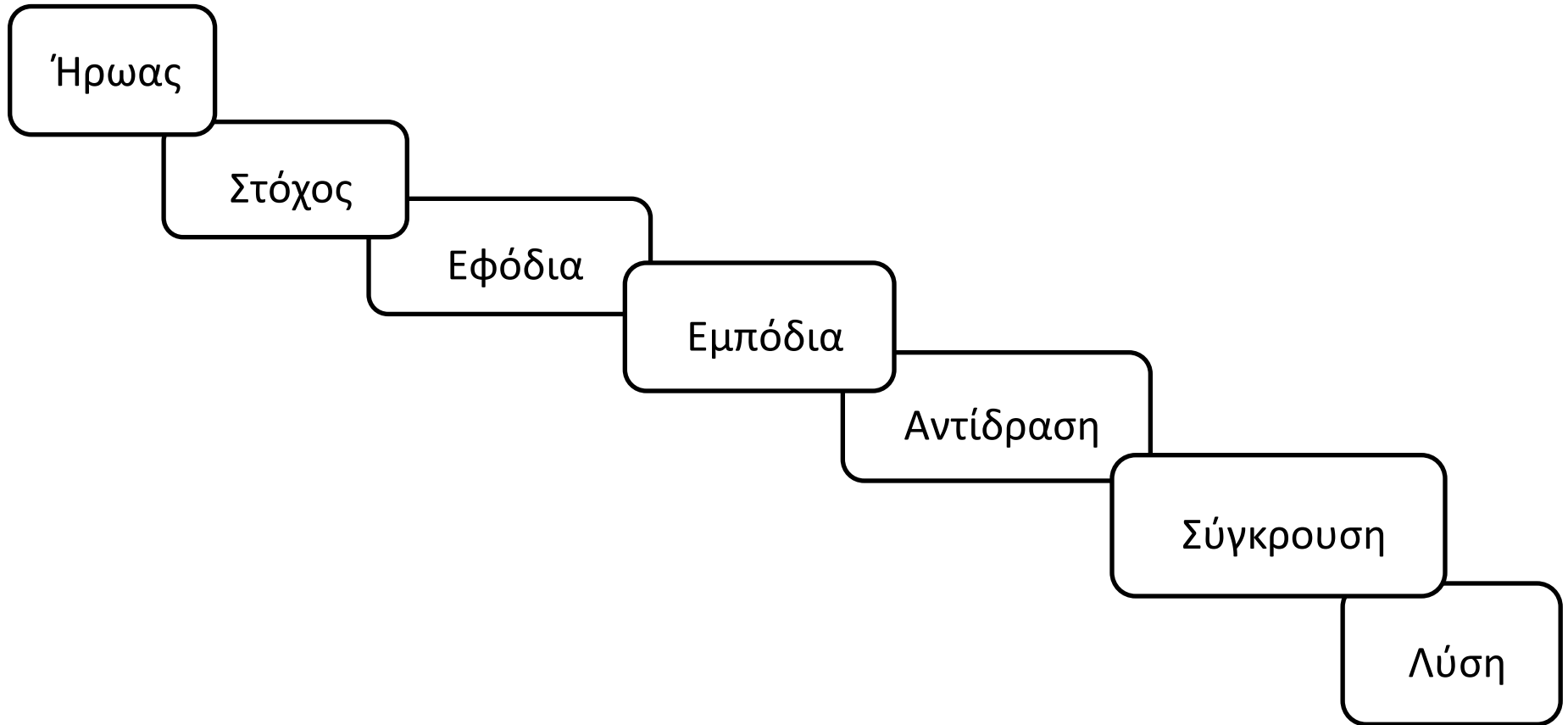
Μαρία -Μάρω Γαλάνη (PhD) ΤΕΠΕΚΕ Πανεπιστήμιο Πατρών

ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΛΟΚΗΣ

πρέπει να απαντηθούν τα παρακάτω:

- Ποιο το θέμα/ ποιο είναι το βασικό συμβάν
- Ποια τα επιμέρους συμβάντα / γεγονότα
- Τι
- Πότε
- Πού
- Πώς
- Γιατί
- Από ποιους ήρωες
- Ποιοι είναι και τι θέλουν

ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑΣ ΠΛΟΚΗΣ πρέπει είναι ξεκάθαρα τα παρακάτω:

Μαρία -Μάρω Γαλάνη (PhD) ΤΕΠΕΚΕ Πανεπιστήμιο Πατρών

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΜΥΘΟΠΛΑΣΙΑ

παρουσιάζουν:

1. Οι αντιθέσεις καλός - κακός, άσχημος - όμορφος, πονηρός - αγαθός κ. λ π.
2. Οι ανατροπές των στερεότυπων
3. Τα παιχνίδια αφηρημάδας π.χ. ψάχνει κάποιος τα γυαλιά του που τα φοράει .
4. Οι ανατροπές και οι έξυπνες ιδέες.
5. Ο εναλλασσόμενος ρυθμός ως προς την ένταση (αγωνία μικρή, κορύφωση, λύση), ως προς το χρόνο (γεγονότα που διαρκούν πολύ εναλλάσσονται με γρήγορα γεγονότα) κ.α.

Μαρία -Μάρω Γαλάνη (PhD) ΤΕΠΕΚΕ Πανεπιστήμιο Πατρών

ΚΛΕΙΣΙΜΟ

Οι μετέχοντες κάθονται σε κύκλο.

Από χέρι σε χέρι περνάει ένα φύλλο χαρτί. Καθένας γράφει μια λέξη ή μια φράση που αφορά στο πως αισθάνθηκε στη διαδικασία και την κρύβει διπλώνοντας το χαρτί. Στο τέλος ξεδιπλώνουμε το «ακορντεόν» και διαβάζουμε δυνατά το κοινό κείμενο της ομάδας.